

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsak petek
v Kranju.

Velja za celo leto 4 K in se plačujejo naročnina in inserati naprej. Vsi rokopisi, pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravništvo «Korošca» v Celovcu. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno petično vrsto za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke
stanejo 10 vin.

Štev. 14.

V Celovcu, v petek, dne 21. februarja 1908.

Leto I.

Naše kmetijsko vprašanje.

II.

Rekli smo, da je poleg stanovske izobrazbe potreba tudi tesnejše združitve. Ako pogledamo danes okrog sebe, vidimo, da stopajo vsi stanovi v tesnejše zveze, da se organizirajo, da na ta način lažje dosežejo to, česar želijo.

Tudi kmetijstvo kot poseben stan ima svoje lastne zahteve, katere pa se dajo uresničiti le tedaj, ako se posamezniki združijo v enoto in nastopajo združeni.

Ako nastane sedaj vprašanje, kakšne naj bodo te organizacije, ne bo odgovor težak. Misel na združenje dajo gospodarske potrebščine. Te skupne potrebe nas peljejo v zadrage in v kmetijska društva.

Kmetijska društva se ustanavljajo za razne dele kmetijstva kakor na primer za povzdigo živinoreje, za izboljšanje zemlje, za rejo malih domačih živali perutnine, kuncev, čebel i. t. d.

Tudi pri zadrugah najdemo razne vrste. Važne so mlekarske in sirarske zadrage, ki povečajo živinorejcu letne dohodke, zadrage, ki skrbijo za cenen nakup vseh potrebnih gospodarskih strojev ter drugih potrebščin, dalje zadrage, ki skrbijo za boljše prodajanje poljskih pridelkov ter za prodajo sadja.

Velikega gospodarskega pomena so posojilniške zadrage po Reiffeisnovem načinu. Dasi so te vrste posojilnice med nami že deloma razširjene, vendar jih je še premalo.

Ako se povrnemo zopet k Čehom, videli bomo, koliko je storiti na polju združništva.

Vse češke kmetijske gospodarske zadrage in društva so združena v skupno zvezo, ki je štela leta 1906. 1258 zadrug in društev, namreč 1039 Raiffeisenovih posojilnic in 219 drugih društev in zadrug. Te se razdelijo na naslednje vrste: 24 zadrug za skupno nakupovanje kmetijskih potreb po nizki ceni, 3 posojilnice z omejenim poročtvom 15 žitnih skladišč, 5 žitnih skladišč z mlini, 37 mlekaren in siraren, 9 tovarov za špirit, 6 sadje-rejskih zadrug, 12 društev za povzdigo pridelovanja lana, 2 društvi za razpečevanje kislega zelja, 1 društvo za prodajo zelenjave, 15 živinorejskih društev, 1 za izdelovanje in prodajo škroba (štirke), 1 tkalsko društvo, 65 društev za skupno nakupovanje in vzdrževanje kmetijskih strojev in 4 druga društva s podobnimi nameni.

Raiffeisenove posojilnice štejejo 90.785, druga društva pa 22.441 udov!

Delovanje te osrednje zveze vseh kmetijskih zadrug in društev je obstojalo v pretečenem letu v tem, da je vodila in nadzorovala delovanje vseh podružnic, posredovala med posameznimi člani in deželo ali vlado za različne podpore. Dalje je priskrbela za vojaško upravo 203 vagonov žita in krme v znesku 224.798 K.

Tako se dela po drugih deželah.

Pri nas so razmere seveda malo drugačne. Ne da se izvršiti vsega na enkrat, tudi ne od danes na jutri. Začeti pa moramo, da ne bo prepozno, kjer je nevarnost za cel slovenski Korotan največja. Le z gospodarskim združenjem si mo-

remo pomagati in kmetijstvo rešiti. Dokler pa bo koroški kmet trdno stal na lastni zemlji, dotlej se nam ni treba bati za narod in slovensko narodnost na Koroškem.

Toda nekaj moramo povedati jasno in čisto odločno. Take kmetske zveze, kmetska društva se pa ne smejo ustanoviti s tem namenom, da podpirajo ali mogoče razširjajo politični prepir. Samo tisto društvo, ki je v rokah pravih kmetov in skrbi samo za kmetske potrebe, bo postalo tako močno, da bo svojim članom nekaj koristilo. Na to je treba opozarjati posebno sedaj, ko hočejo nekateri gospodje od katoliškega političnega društva napraviti za Slovence na Koroškem posebno kmetsko društvo. Ako hočemo združiti večino slovenskih kmetov v res močno in koristno društvo, mora biti in ostati to društvo v rokah kmetov, ne pa tistih gospodov od katoliškega političnega društva, kateri vsakega odganjajo, kdor se jim slepo ne pokori! Če hočejo ti gospodje v novem društvu uganjati le klerikalno politiko, kakor v katoliškem političnem in **gospodarskem!** društvu, potem bodo slovenske gospodarje, — ki niso vsi klerikalci, še bolj razdrli in tako samo škodovali kmetski stvari.

PODLISTEK.

Pod humberškim grofom.

Zgodovinska povest iz prejšnjih stoletij.

Dalje.

Zaslišanje teh dveh kmetov pri magistratu v Celovcu ni nič dognalo. Bila sta se kmalu stregnila in spoznala, kako neumnost sta naredila s tem, da sta se drug drugega obdolžila kot tajna pomočnika roparjev. Zato se je vsak naprej zagovarjal s tem, da je drugi začel to trditi: „Če bi on ne bil meni to očital, bi jaz tudi njemu ne bil“, ta zagovor sta v enomer ponavljala. Mestni sodnik je stavil na tolmača razna vprašanja in postal ves obupan, ko je dobil ves čas samo odgovor: „Jaz nič ne vem, zakaj pa mi on take stvari očita.“ Naposled je sodnik mislil, da mu tolmač ne zna staviti prava vprašanja in je to mnenje izrekel tudi proti pisarju, ki pa je znal tudi slovensko. Pisar se je seveda že prej veselil, ker sta se kmeta tako srečno zagovarjala, da od nobenega ni bilo nič pravega izvedeti. Sedaj pa je sodniku pritrnil, se kregal čez tolmača in sodniku razložil, da nobeden nič ne vé, in da sta se kmeta samo zmirljala, ne da bi kateri mogel nastopiti dokaza resnice. Sodnik je bil v zadregi, kaj naj stori, posebno, ker sta ga oba prosila, naj jih hitro izpusti. Eden je trdil, da mora iti v humberški grad klati, drugi pa je pravil, da mora

iti že ob 11. ponoči na „vahto“ (lov na vojaške ubežnike) in da ne bodo dobili nobenega ubežnika, če on ne bo zraven. Ko je slišal sodnik, da imata oba važna opravila na gradu, je oba izpustil. Grajski pisar pa je sam pri sebi klet, da je moral radi take neumnosti iti od Checonija ravno tedaj, ko se je začelo govoriti o delitvi in o denarju. „Bog vé, kdaj se bo „Črni Jurij“ zopet prikazal“, tako je govoril pisar sam s seboj, „jaz pa znam čakati, pa gledati, kako naj živim od te cvancgarce, katero dobim vsak dan!“ Mestni sodnik pa se je jezil, da je moral od svojih kart in zato sta oba, sodnik in pisar, grdo oštela tista dva biriča, ki sta kmeta prignala.

* * *

Bila je lepa majnikova noč. Pri „Hauzarju“ je bilo nocoj posebno veselo. Proti večeru ustavili so se bili „bvosarji“ malo pod humberškim mostom.

„Bvos“ (splav) je takrat še večkrat plaval po Dravi. Saj še ni bilo železnice in ceste so bile v slabem stanu. Kar danes prevaža železnica, to so opravljali svoje dni „bvosi“, katera je nesla Drava daleč po Štajerskem navzdol do ogrske dežele, kjer jih je sprejela reka Donava. „Bvosarji“ so posredovali kupčijo med Tirolsko, Koroško, Italijo, Štajersko in Ogrsko; prišli so toraj daleč okoli in bili doma iz raznih vetrov. Znani pa so bili kot jako, včasih še preveč, luštni ljudje, ki so bili posebno ženskam nevarni. Saj so pa tudi

znali pripovedovati od raznih krajih in dogodkih in vedno imeli seboj kake stvari, ki so se ženskam dopadle. Če se je zvedelo, da so pri „Hauzarju“ „bvosarji“, prišle so doli celo grajske ženske, tako da petja in plesa ni bilo konec! Samo trije „bvosarji“ so se ločili od drugih in šli proti Gorjam; dva sta se ustavila malo prej, tretji pa je šel proti Krzrnarjevi hiši. Prva dva bi bila menda rajši ostala spodaj pri „Hauzarju“. Ko je bil tretji, — največji med njimi že odšel, rekel je eden drugemu: „Kaj pa mu je bilo tudi treba hoditi tukaj-le gori? Kaj neki ima od te punce! Ž njim tako nikoli ne bo šla!“

„In zakaj pa ti hodiš v Beljak k Tvoji nemški Katrici?“ se odreže drugi.

„To nobenega ne briga, ker mene nikdo ne straži in varuje; jaz hodim sam in se nobenega ne bojim!“

„Po dnevi seveda — zbada drugi naprej — in še to samo tedaj, če nosiš kake pomaranče prodajat! Naš kapitano pa ne more nositi fige in pomaranče prodajat. Stražiti ga pa tudi moramo; Pri oblastnijah ni dobro zapisan in menda noben pes ne bo lajal, če ga kmetski fantje pri vasovanju dobijo in pretepejo! Mi pa znamo potem spet žalost prodajat in čakati, da bo zdrav! Saj veš, da brez njega ni kupčije in zaslužka!“

„No, seveda vem“ — potrdi nevoljno prvi, — „jaz sem pa tudi že sit tega ciganskega življenja, ko smo vsak trenotek v nevarnosti, da nas

Naročajte pravi domači koroški list „Korošec“!

Dopisi.

Dobro vas. Pomanjkanje kmečkih delavcev je pri nas in v okolici vedno večje. Pogostokrat se pa tudi zgodi, da tisti fantje, ki grejo cesarja služiti, po vojaških letih ne pridejo več na kmete nazaj. Tisti, ki je nosil vojaško suknjo, vé, kako to pride. Priprosti kmečki fantje pridejo k vojakom in služijo vsi pri regimentu, ki obstoji večinoma iz industrijskih delavcev, ki se čutijo nekako vzvišene nad kmečkimi rekruti. Prva dva meseca se rekrutom sploh bolj slabo godi, posebno kmečki fantje včasih prav hudo občutijo „prijaznost“ oficirjev, ki kaj radi razpolagajo z grdimi psovkami, s katerimi ne osmešijo samo vojaka, ampak prav radi tudi njegov kmečki stan. Drugi rekruti, ki so po poklicu industrijski delavci, si take izraze zapomnijo in razpolagajo ž njimi v občevanju s kmečkimi rekruti. „Kmečki limel“ in druge take psovke so pri vojaki v navadi in ni se čuditi, da se začne fant, ki je sicer pohlevna, pridna in poštena duša, sramovati svojega stanu in da pokaže po minuli vojaški službi svojemu poklicu — figo. Tako torej bežijo z dežele krepki in zdravi kmečki sinovi in kmečki delavci, kmet pa toži in toži, da mu primanjkuje na vseh koncih in krajih kmečkih delavcev. Temu bi se lahko odpomoglo, če bi se oficirji izogibali in vzdržavali takih psovk, s katerimi zasramujejo kmečki stan in če bi se, kakor na Bavarskem, vpeljali tudi pri naši vojaščini kmečki tečaji, v katerih bi se obrazložilo vojakom veliki pomen kmečkega stanu za državo in človeško družbo. Kmečki sinovi bi se potemtakem po končanih vojaških letih rajše vračali nazaj na kmete, in še marsikateri industrijski delavec bi dobil veselje do kmetijstva. Taki tečaji bi bili gotovo velikega pomena in našim zastopnikom v državnem zboru je svetovati, da se s tem vprašanjem sprijaznijo.

Brnca. Veselo je bilo preteklo nedeljo v Brnci, kjer je bila zvečer po občnem zboru dobrodelnega društva „Drave“ v Pogličevi gostilni narodna veselica z gledališko predstavo, tamburanjem, petjem, govori in plesom. Res, narodna veselica v pravem pomenu besede! Prišlo je tudi nekaj vrlih narodnjakov iz Beljaka in od drugod. Vse polno vrlega slovenskega ljudstva se je zbralo v dvorani, kjer se je predstavljala znana, stara slovenska igra „V Ljubljano jo dajmo“. Veseli obrazi, ki smo jih videli, ter burno plos-

kje pograbi. Veš kaj sem čul praviti? Da je ta Krznar, kamor hodi naš kapitano ponujat svoje srce, najboljši prijatelj humberskega „rihtarja“ in da hoče ta celo Krznarjevo Nanco za ženo. Krznar komandira tudi „vahto“ proti vojaškim beguncem in je sploh pri grofu dobro popisan. Zdaj je pa lahko mogoče, da hoče „rihtar“ tudi kedaj pogledat k Nanci; sam gotovo ne hodi in zato je prav lahko mogoče, da vzamejo biriči njega in nas!

„Oho, tega pa že ne; da bi ta kozobrabi humberski sodnik zapiral našega kapitana. Prej pustim za njega svoje življenje, da ga le rešim iz krempljev te gospode. Sicer pa, kar miren bodi, „črni Juri“ se ne pusti tako lahko ujeti. Četudi midva storiva svojo dolžnost, potem nas ne bojo še tako kmalu!“

Ko sta se ta dva „bvosarja“ tako pogovarjala in stražila svojega gospoda, je ta že bil pod oknom lepe Krznarjeve Nance. Gosti črni lasci so se vsipali čez hrbet in če se je pripognila k njegov rjavi obraz. Pri takih prilikah pa je tudi lahko opazoval njeno vitko in vendar polno telo. Rokce pa je imela tako majhne, kakor gosposke! V začetku ga je kregala, zakaj ga tako dolgo ni bilo, potem pa mu je začela očitati, da nikdar ne ve, kaj da je in kje da hodi!

Bolj ji je zatrjeval, da je „bvosar“, manj mu je verjela. Naposled se je bridko razjokala in mu vsa solzna pripovedovala, da jo snubi grajski sodnik in da jo hoče oče prisiliti, da ga vzame.

Nadaljevanje sledi.

kanje je kazalo, kako izborno so izvršili igralci svoje naloge. Navzoči gostje niso vedeli, komu se naj bolj čudijo, ali lepi slovenščini, ki so jo govorili igralci in igralke, ali izborni njihovi igri. Človek bi mislil, da ima pred seboj prave slovenske igralce ljubljanske. Posebno sta se odlikovali obe zali Žvižgovčevi dekleti, ki sta govorili in igrali, da je bilo veselje gledati in poslušati. Pa tudi gospoda Mertl in Štramelj in vsi drugi igralci so bili vsem jako všeč. Izrekamo na tem mestu vsem tem vrlim brnškim narodnjakom svoje neomejeno priznanje in zahvalo. Naj bodo prepričani, da so jim hvaležni vsi, ki so bili na tej lepi veselici. Po predstavi so se ljudje zavrteli, da je bilo kaj. Tamburaši so neumorno brenkali ter razveseljevali hvaležne plesalce s svojim igranjem. Pohvaliti moramo seveda tudi pevce vrlega domačega društva „Dobrač“, na katerega so brnški Slovenci lahko ponosni. Bil je to res lep dan za Brnco in — lepa noč. Bog Vas živi!

Iz pliberške okolice. Že par let sem se opaža ravno v pliberški okolici nekaj prav žalostnega. Nekateri naši kmetje, posebno mlajši, prodajajo svoja posestva meščanom. — Človek, ki vse to opazuje, bi se najrajši razjokal. Vsaka mati, vsak oče pusti s teškim srcem svojega sina v tujstvo k vojakom, svojo hčer v mesto služiti. Skrbi ga, kako se bo njegovemu otroku godilo v nepoznani tujini. Največje veselje pa je vsakemu očetu, ako more dobro urejeno kmetijo dati svojemu sinu v roke, ker ve, da je s tem njegov otrok dobro preskrbljen za vedno. Kaj birekel umrli oče, če zve, da njegov sin prodaja svojo rodno domačijo, ono zemljo, ki je bila njemu največje veselje, za katero se je on trudil v potu svojega obraza noč in dan. In takoj par let po njegovi smrti prodaja že njegov sin domačijo, prodaja očetovo veselje in trud. Ni li to žalostno? Dragi moji ne veste li kam zabredete. Prodaste svoj dom in greste v tujino, v tujini pa ste kakor listič, katerega žene veter sem pa tja — brez stalne domačije. Mogoče si s pridno roko kaj prislužite, da imate vsaj življenje, a Vaši otroci, kaj ti? Ti ostanejo brez doma, morajo s trebuhom za kruhom kot cigani, ki ne vedo, kje je njih dom. Ali se vam ne trga srce bolečine, ko vidite že za naprej svoje otroke nepreskrbljene, brez vsakega doma. Mislite, mogoče bom pa naložil denar za otroke v hranilnici. — Tega pa ne veste, da ima denar skoraj vsak drugi dan drugo vrednost, med tem ko ostane zemlja vedno ista, ne izgubi na vrednosti, pač pa pridobi, ako se dobro obdeluje. Meščani in grofi to dobro vedo in zategadelj kupujejo in se potegujejo za kmetije, kjer je le mogoče, samo da jo dobijo. Kmetje bodite previdni. Zakaj je pokupil grof Kenkel skoro celo Uršelsko goro in kupuje kmetije že naprej kar jih le dobi v roke? Zato ker ve, da je tukaj denar varno naložen. Posebno v gozdovih leži največji kapital. Največ lesa ima sedaj še Avstrija v Evropi in za to se ga tudi največ iz Avstrije izvozi. Ker je po drugih državah že skoraj zmanjkalo lesa, tako da ga morajo v Avstriji kupovati, se bode les vedno in vedno bolj držal. Zatoraj ne prodajajte gozdov z zemljo vred nikoli, ker imate vedno zgubo. Spominjam se, ko je moj oče kupil pred kakimi 30 leti gozd za 600 gl., a sedaj se je dobilo samo za les čez 2000 gl. Vidite, tukaj imate en zgled, kako hitro se les in gozdovi dražijo. Vaši otroci ali vnuki bi dobili za posestva z gozdovi vred tisoče in tisoče več, vi jih pa tako brezmiselno prodajate! Samo misel na naše otroke ta nas more že vzdržati, da se ne damo zapeljati. Kam pridemo mi sami, kam naši otroci? Z denarjem, ki se za posestvo dobi, se mogoče plačajo dolgovi, drugo se pa zapravi in cela družina sedi tukaj, ne vedoč, kam naj se obrne.

Sedaj si pa nadalje pomislite kaj bo, ako vse pokupijo meščani in grofi. Kam pojdemo potem mi? Tovarne so itak že vse polne delavcev in nam ne bo preostalo drugo, kot da gremo mi in naši otroci za deklet in hlapce na prejšnje svoje domove. Bogataši pa, ki imajo tovarne in rudnike,

vidijo, da imajo vedno več in preveč delavcev in jim zato ne bodo dali več tistega zaslužka kakor dosedaj, ker vedo, da zmiraj lahko dobijo druge. Tako bodo morali služiti za jako mal zaslužek, na drugi strani bodo pa, grofje in meščani dražili živež kolikor bodo mogli, ker bodo imeli vse v svojih rokah. Če pa bodejo še ostali kmetje hoteli delati svoje cene, bodo nastavili ti ve'eposestniki še nižjo ceno, tako da kmetje ne bodo mogli izhajati. S tem bodo uničili še ostale kmete in jih prisilili, da prodo še oni svojo zemljo in gredo s trebuhom za kruhom. Za izgled nam naj bo laška dežela. Tam se je to zgodilo. Vsa posestva imajo veleposestniki in drugi morajo po svetu. Zato prihaja k nam vsako leto na tisoče in tisoče Lahov iskat si kruha. Žalostna je njih usoda. Vsak, kdor je bil že kaj po svetu, ve, kako je grenek tuj kruh. In ti ubogi laški delavci morajo se klatiti celo leto po svetu okoli, da si vsaj toliko prislužijo, da morejo tudi po zimi živeti. Pazite toraj tudi vi in ne prodajajte svojih posestev, ker se more vam zgoditi isto kot Lahom. Štajerci so pametnejši. Vedno hodijo k nam in nakupujejo posestva od naših ljudi. Ako morate že prodati posestvo, prodajte že kmetu, a ne meščanu ali grofu. Glejte skoraj cela Nončavas pri Pribirku, cela Lipica, cela Uršelska gora, pol Komelna, vse je že v grofovskih in meščanskih rokah. Kmeti! Ohranimo domačijo našim otrokom, kakor smo jo sprejeli od naših starišev.

Crna. — Narodna veselica. — Dne 22. in 23. februarja se bo prizerila v dvoranah g. Krulca znamenita ljudska igra „Rokovnjači“ ali „Vagabundi“. Pridejo namreč igralci iz Globasnice, ki so se že večkrat odlikovali pri takih ljudskih igrah. Črnjani, rodoljubi, pridite torej v polnem številu, da bodete vsaj enkrat priliko imeli, slovensko igro poslušati, ki bo vas gotovo zelo razveselila. Cene so zavoljo velikih stroškov sledeče: Sedeži 1 K 20 v, stojišča 1 K, kar vas ne sme ustrašiti, ker taka prireditev stane precej denarja. Pridite in navdušujte se ob lepi materni govorici, ki se bo slišala ta dan z domačega odra v Črni! Na svidenje!

Svetna vas. Naše volitve in drugo. — Dne 13. t. m. smo imeli občinske volitve, pri katerih so zmagali sijajno v vseh treh razredih Slovenci. Borba je bila huda, na volišču je bilo vse, od obeh strani, poraz je bil za nasprotnike hud. V tretjem razredu smo zmagali, v drugem razredu za 5 glasov in v prvem razredu za 1 glas večine, tako da je sedaj na nogah čisto slovenska stranka. — Dne 15 t. m. smo pokopali spoštovanega delavca, Jožefa Rupa, moža dobre znane okrajne babice Marije Rup roj. Pošinger v Svetni vasi. Kako je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Bodi mu zemljica lahka! — Poročil se bo naš gospod Jožef Krasnig, z gospodično Zofijo Rozalijo Kanc, trgovčev hčerjo iz Varaždina, toraj s Hratico. — Še nekaj. Dne 16 t. m. je bila požarna veselica v Kožentavi, katere so se tudi svetinski brambovci udeležili; bilo je zabave dovolj, in precej ljudij.

Brnca. Občni zbor „Drave“ se je vršil zadnje nedeljo v Pogličevi gostilni. Gospod predsednik I. Trunk je pozdravil navzoče in podal poročilo o delovanju tega imenitnega društva v preteklem društvenem letu. Najvažnejše delo, ki se je storilo, je pač narodni kolek, za katerega si je pridobil posebnih zaslug g. Lampreht. Narodnega koleka se je razpečalo toliko, da se lahko računa na dobiček okroglo 800 K. Sploh je finančno stanje društva jako ugodno, seveda po zaslugi vrlih ljubljanskih narodnjakov, predvsem pa „Sokola“, ki je priredil slavnoznano kresno veselico. Slovenci iz beljaškega okraja, ki so se udeležili te veselice v največjem številu, se je še sedaj z navdušenjem spominjajo. Gotovina društvena znaša 1719 K. Nekaj se je dalo za št. Jakobsko narodno šolo (200 K), nekaj za učiteljski dom (100 K), podpiralo se je dijake, kolikor se je moglo, ter dalo par brezobrestnih posojil. Poročilo se je z odobravanjem vzelo na znanje; izrekla se je posebna zahvala g. Lamprehtu. Pri slučajnostih je g. predsednik spravil na raz-

govor, kako naj bi se društveni denar še bolje obrnil koroškemu slovenskemu narodu v prid. Oglasil se je k besedi g. dr. Oblak iz Celovca, ki je povdarjal, da ima društvo „Drava“ poseben pomen za Slovence beljaškega okraja; za ta okraj se najmanj stori in prav po mačehovsko ž njim ravna, beljaški Slovenci se morajo sami postaviti na svoje noge in si ustvariti svojo centralo, v Celovcu se zanje premalo brigajo, „Drava“ naj jim bo pri tem glavna zaslonba, saj ima to društvo že po svojih pravilih najširši delokrog. Zato naj denar, ki ga ima „Drava“, predvsem obrnejo v prid svojemu okrožju. Predsednik je vzel z zadovoljstvom in zahvalo nasvete na znanje in vsi so bili edini v tem, da naj „Drava“ zbira in ščiti predvsem Slovence beljaškega okraja.

Borovlje. Kakor znano, je župan Ogris kupil od Antončinje puškarijo in hišo na Dobravi, kjer je zdaj tudi gostilna. Mi mu sicer tega ne zavidamo, ali radovedni smo pa vendar, ali naj velja za gosp. župana zopet druga potreba in postava, kakor za lastnike Budrove hiše v Borovljah, posebno ker ima Ogris že eno gostilno in še to v najem oddano.

Št. Janž v Spodnjem Rožu. Nikdar nisem na to mislil, da bodo v Svetni vasi Slovenci dobili v roke občinsko gospodarstvo. Če volilci hočejo, potem pa gre. Tudi mi smo bili pri teh volitvah moške na mestu in šlo je. Zbudili smo se tudi mi, ker vidimo, kako v drugih občinah napredujejo. Eno pa želim in to je, da bi se zbudila naša podružnica Ciril-Methodove družbe. To bi bilo lepo, če bi se zopet enkrat zbrali na kakem zboru, kjer bi se nam razložil namen naših Ciril-Methodovih podružnic. Vzbudimo se, — še je čas, da delamo za svoje koristi in v korist tistih, ki pridejo za nami. H.

Črna. Ker sem v zadnji številki cenjenega „Korošca“ obljubil Črnjanom, da bodem poročal nekaj zanimivega o vinu, moram tudi obljubo izpolniti. Vino je namreč ona rajska kapljica, ki otaja človeka, če je še tako trd, razveže mu jezik, pomaže in ugladi mu ga, da mu gladko teče; na ta način govori vinski človek več v eni uri, nego sicer ves teden. Skrivnosti, ki so se mu prisušile na dnu srca, odmoči vino, da mu splavajo na vrh in nazadnje šinejo skozi usta. Marsikateremu razganja vino skrbeče proge na potnem čelu ter mu vlje v srce tolažbe in miru. Pri vinu si tudi nasrkamo srčnosti in hrabrosti. Tako si je na primer navzel iz vina navdušenja in srčnosti grede v krvavo vojsko marsikateri vojak, ki doma ni videl krvi, drugače kakor tedaj, kadar je komu iz nosa tekla, ali pa se ni kuhana kadila v skledi na mizi. V vinu si išče moči učenec grede k trnjevi preskušnji; vino pa ima nadalje tudi moč, da pelje nadepolnega mladeniča z rahlo, pa mogočno silo na težko pot, ko gre snubit. Pri vinu se nudi tudi najlepša prilika, da se ljudje prijateljsko pobratijo, da se približajo eden drugemu ter se sprijaznijo s tem, da si „špogajo govorance“, v katerih si želijo ljubo zdravje, prijetne čase in mnogo sreče. Pri tem pa se tudi spominjajo naroda, se navdušujejo zanj, si segajo v roke z veličastno prisego: „Da bratje, zbrani kakor zdaj, ostali zvesti bomo vekomaj.“ Če pregledamo torej te vrstice, bomo se prepričali, da se vino ne imenuje zastoj rajska kapljica, ker leži v njem toliko jedrnate resnice. Zatorej, rodoljubi Črnjani, pustite žganje rajši pri miru, poslužujte se ga samo, če vam želodec zgago dela, drugače pa segajte rajše po biserni grozdni kapljici, o kateri poje naš slavni pesnik Prešeren, ki je bil doktor pravde, v prav dobro izbrani kitici:

„Cel dan iz pravd koval bom rumenjake,
Zvečer s prijatli praznil bom bokale,
Preganjal z vinom bom skrbi oblake.“

Borovlje. Nemška posojilnica v Borovljah hoče postati nekaka kuratorca čez vlagatelje. To vam je uradni dan, da se mora človek res smejeti. S strahom in trepetom špehuca gospod direktor skoz okence in pričakuje koga, ki bi prinesel kaj okroglega. Če ga vidi, se mu razveseli srce, mu odvzame vlogo. Drugače pa je, če pride kdo po shranjeni denar. Tistega vzamejo najprej med se, mu izprašujejo vest, kaj bo z denarjem začel, kdo ga je našuntal, in zakaj hoče

vlogo „vun vzeti“, da ni tako, kakor se govori in tako naprej. Masikatera nepremišljena bajbica seveda verjame zapeljivim, sladkim in prijaznim besedam; kdor se pa čisto ne da pregovoriti, da bi pustil denar v nemški hranilnici, pa mora čakati najmanj 3 ure, predno preišče g. direktar vse omare in vsa kota, da nabere skupaj potrebni cvenk. Prebrisanim vlagateljem, ki vidijo to obupno brezvspešno pometanje in iskanje po omarah, pač mora pasti v glavi, kam pes tace moli. Zato pa pobašajo denar in ga nesejo tja, kjer je varen. G. direktor pa začudeno pobara g. sekreterja:

Kam pa to pride,
kam to gre? Kam to gre?
Nikdo več d'narja
nima za mé, za mé!

Podravlje. Društvo „Sloga“ v Podravljah priredi predpustno veselico v Hribernikovi gostilni v Srejah dne 23. t. m. ob 6. uri zvečer. Na vzporodu je govor, tamburanje, petje in igri „Eno uro sodnik“ in „Zmagali smo“. Želi in upa se, da bo udeležba velika. Zanimanje za to narodno veselico je vsestransko.

Št. Jakob v Rožu. Čudno smo gledali, ko smo naenkrat brali v „Freie Stimmen“ in drugih nemških listih, da se je zgodilo v občinski blagajni veliko poneverjenje. S pomanjkanjem denarja v občinski kasi se je hotelo spraviti v zvezo gospoda Kobentarja, ki je, kakor znano, odstopil kot župan iz čisto družih vzrokov. Nikdo ni verjel tej nenadni novici, ki je hotela spraviti ne le gosp. Kobentarja, nego celo šentjakobsko občino ob kredit. Kakor se nam zatrjuje, je vse skupaj samo zavijanje. Ne verjamemo, da bi se s takimi sredstvi moglo uničiti političnega nasprotnika in najsí bo potem Peter ali Pavel. Obsojamo vsako podlost in laž in naj prihajata od slovenske ali nemške strani. Pričakujemo v tej zadevi vsestranskega pojasnila, da se duhovi pomirijo.

Narodne zadeve.

G. Schumy — „Korošec“ — in „Mir“. V predzadnji številki se je spravil „Mir“ na „Korošca“ tudi raditega, ker ta poroča o shodih g. potovalnega učitelja Schumya. Ves svoj narodni ponos, ki ga je imel v zalogi — veliko ga tako nima — je poiskal skupaj in ga priobčil razprto tiskanega. A pri tem se mu je zgodila nesreča, da se sam bje po zobeh. V nekem dopisu iz Slov. Šmihela namreč sam izreka g. Schumy zahvalo za podučna predavanja in piše: „saj je nam g. Schumy lansko leto marsikaj koristnega za kmetijstvo povedal, za kar smo mu gotovo hvaležni. Bralci naj sedaj sami presodijo, ali se naj tako početje ne imenuje hinavsko.“

Slovenci, kupujmo narodni kolek! Laško društvo „Lega Nazionale“, ki odtuja kakor nemški „Schulverein“ slovensko mladino staročastiljivemu slovenskemu jeziku, je razprodalo v minulem društvenem letu 2 milijona narodnega kolka. Vsak Lah smatra za svojo narodno dolžnost, da kolkuje vsa pisma, katera pošlje Lahom, z laškim narodnim kolkom in sram bi ga bilo, če bi odposlal le eno nekoljkovano pismo. Tako delajo narodni Lah. Enako pa bi morali delati tudi narodni Slovenci. Vsak narodnjak ve, kak pomen ima slovenski narodni kolek in zaraditega bi med Slovenci in posebno med koroškimi Slovenci, ki so nemškemu navalu najbolj izpostavljeni, ne smelo biti pravega narodnjaka, ki bi se ne posluževal na svojih pismih narodnega kolka, ker bo tako prišel narodni kolek v navado pri ljudstvu. Mislimo, da ta malenkostni dar pač vsak narodnjak in vsako v resnici narodno društvo lahko prinese na oltar svoje domovine. Narodnjaki, ki verujete v bodočnost slovenskega naroda na Koroškem, spominjajte se povsod svojih narodnih dolžnosti, ker boste utrjeni in ojačeni na vidnih uspehih svoje narodne zavednosti bolj pogumno in nevstrašeno korakali v boj za narodne svetinje, našo rodno zemljo in naš mili materni jezik.

Ljubljanska kreditna banka. Upravni svet „Ljubljanske kreditne banke“ je določil v svoji zadnji bilančni seji čisto bilanco za leto 1907 in je sklenil predlagati za 5. marca t. l. sklicanemu

rednemu občnemu zboru od doseženega čistega dobička v znesku K 183.713.04 (za K 30.486.56 več kot lani) izplačevanje šestodstotne dividende (proti petodstotni lanskega leta) ter odkazati razun statutarnih dotacij rezervnim fondom K 39.000.— in pokojninskemu skladu K 5.000.—. Uglednemu zavodu na tem sijajnem vspehu iskreno čestitamo ter koroško podružnico vsakemu Slovencu najbolje priporočamo.

Občni zbor Koroške podružnice sloven. plan. društva se je vršil v Celovcu dne 14. t. m. Ker je bil g. načelnik zadržan je otvoril zborovanje njegov namestnik g. dr. Jos. Oblak, ki je pozdravil navzoče zborovalce in potem takoj prešel k tajniškemu in blagajnikemu poročilu za preteklo leto 1907. Obe poročila sta za društvo jako ugodni. Iz tajniškega poročila je posneti, da je društvo pred vsem obračalo pozornost našemu krasnemu Rožu in Selam, kjer so se postavili novi kažipoti in izvršile potrebne markacije. Tudi v okolici vrbski, okoli Strmca se je precej storilo, za kar ima posebne zasluge g. Lavrinc.

Število članov je v zadnjem letu doseglo svoj višek; bilo jih je 64. Nekaj starih je odpadlo, zlasti v beljaškem okraju, zato pa je pristopilo 18 novih, — vsekako lepo število.

Dohodkov je bilo 403 K 40 v, razven tega pa ima društvo še terjati 100 K, stroškov je bilo 306 K 14 v., društveno premoženje se potemtakem množi, — torej je imel tudi kot blagajnik gospod poročevalec le ugodno poročati. Po odobrenju poročila so razni člani stavili kaj koristne nasvete. Gosp. dr. Ferdo Müller je izrazil željo, da bi podružnica prevzela tisto nalogo, ki jo imajo drugje društva za povzdigo prometa s tujci, da bi vabilo tujce v krasni slovenski del Koroške; naj bi se izdelala mala brošurica ali ročni kažipot z zaznamkom slovenskih in sploh priporočljivih gostiln in prenočišč. Nasvet se je soglasno odobral. G. dr. Brence je želel, da bi se zopet priredili skupni izlet, g. Jug se je spominjal v toplih besedah umrlega prijatelja slovenskih planincev v Selah Janeza Ogrisa p. d. Trkla. Končno je gosp. ravnatelj dr. Ferjančič predlagal, da se izreče zahvala g. dr. Jos. Oblaku za njegov trud in delovanje v prosep podružnice in planinstva na slovenskem Koroškem. Ko se je tudi ta predlog z odobravanjem sprejel, je gosp. dr. Oblak zaključil redni občni zbor ter v svojem sklepnem govoru, zahvaljujoč zborovalce za živo zanimanje in udeležbo, poudarjal, kako velik pomen imajo v narodnostnem oziru planinska društva, ki davno niso več zgolj športna društva, nego gojijo v vsem svojem delovanju nacionalno idejo; tako bodi tudi slovensko planinsko društvo in pred vsem v tem oziru ena najvažnejših njegovih podružnic — Koroška podružnica.

„Na smrt obsojeni“, tridejanska dramatska slika iz življanja koroških Slovencev (spisal Fr. Ks. Meško) se uprizori koncem prihodnjega meseca na odru gledališkega odseka telovadnega društva „Sokol“ na Jesenicah. Ker je s Koroško ugodna železniška zveza, se bo priredila za udeležence s Koroškega posebna predstava. Natančneje poročamo o tej predstavi v kratkem.

Gospodarska vprašanja.

Tržne cene

v četrtek, dne 20. februarja 1908 v Celovcu.

		K r o n e
Pšenica	birn	13.60
Rž	„	13.—
Oves	„	5.60 do 6.—
Koruzi	„	9.40
Ajda	„	9.—
Ječmen	„	9.40 do 9.80
Pšeno	škafec	3.80
Fižol	kila	20 do 24 vin.
Špeh	kila	1.52 „ 1.60
Meso (svinjsko)	„	1.30 „ 1.40
Seno (sladko)	100 kil	8.60 do 9.—
Seno (kislo)	100 „	7.— „ 7.60
Slama	100 „	5.40 „ 5.30

Nekoliko o vigrednem cepljenju.

Iz malega raste veliko.

Marsikateri bralec ima morebiti mlada sadna drevesca, ki še niso bila cepljena ali pažlahtnjena. Samolastna vzgojitev sadnega drevja je jako lepa, hvalevredna stvar, ker se gospodar sadjar pri tem delu mnogo koristnega nauči, kar mu ni le v veselje, temveč tudi v čast pri svojih sosedi.

Drevesa, ki vzrastejo iz peček, t. j. jabolčnega in hruškovega zrnja, ne rodijo tak sad, kakoršen je bil isti, od katerega je bilo seme, ampak rodijo drobne, trpko-kisle lesnike.

Da se dobi žlahtno, boljše sadje, moramo drevesca-divjake požlahtniti, kar se vrši na ta način, da se na ista vcepi enoletna živa mladika (cepič). Cepiti se da na več načinov, najbolj znan in radi lahke izvršitve zelo priljubljen način je ta, da se vtakne cepič za skorjo ali pa v precep med les in skorjo. Najbolj primeren čas za požlahtnjenje je vigred, kadar se prikažejo mladi lističi na vejicah, vendar ne oporekamo, da bi se kak drugi letni čas ne izkazal tudi primeren za ta opravilo, glavna reč je, da se delo pravilno in premišljeno opravi. V naslednjem bomo častitim bralcem podali nekaj naukov za izvrševanje cepljenja.

1. Mlado drevesce, ki ga hočeš požlahtniti, mora biti zdravo, krepko rastoče, ker le tako je vredno, da se združi s plemenitim cepičem. Za pelcanje vsako pokvečeno, kruljavo drevo ne velja, kajti le močna rast nam pričuje, da izvira iz dobrih in zadostnih korenin, brez katerih drevo prej ali slej pogine.

2. Divjak naj ne bo prestar, k večjemu sme imeti 4 leta, ker cepič na starem divjaku slabo priraste in tudi le slabo poganja. Dalje tudi ni vseeno, ali se nizko ali visoko cepi. Najbolj priporočljivo je cepljenje pri tleh, ker ondi sokovi najbolj močno navzgor pritiskajo. Bralcu bi se mogoče za divjakovo debelce, ki se pri pritličnem pelcanju odreže, škoda zdelo, meneč, da na tak način cepljenec dolgo ne bo visok. Temu pa ni tako! Na tem mestu ne bomo znanstveno dokazovali, ker nam to prostor ne pripušča, priporočamo pa vsakemu dvomljivcu, da se naj po mnogoternih prikušnjah sam prepriča o resnici ali neresnici naše trditve.

3. Cepiči za vigredno pelcanje se morajo narezati že sedaj, dokler se še sok v sadnih drevesih ne pretaka. Hranijo se pa do njih uporabe v kleti ali hramu v prst pokopani. Cepiči se seve režejo od takih dreves, katerega sadje želimo. Poleg tega se moraš, dragi bralec, pri izboru ozirati tudi na sledeče: Cepiči morajo biti le enoletni, to so take mladike, ki so zrasle lansko leto. Oni se vzamejo le od zdravih in rodovitnih ali pa tudi od popolnoma mladih, že požlahtnjenih dreves. Čim debelejši so enoletni cepiči, tem daljše in krepkejšo poganjke dobimo že prvo leto od njih, zato se jemljejo isti, kakor smo ravnali omenili, tudi od mladega žlahtnega drevja, ker ima to dolge mladike.

Podali smo tukaj nekaj splošnih navodil, ki bi se naj uvažavala od strani sadjerejcev pri odgoji sadnega drevja. Prilicno povemo še kaj več o tem predmetu, posebno in morebiti najprej pa, kako se sadno drevje uspešno sadi ali presaja. Želimo, da bi navedeni nauki in še posebno sadje vsem bralcem prav dobro in po volji obrodilo!

Mlekarsko šolo (petmesečni tečaj) otvori c. kr. kmetijska družba kranjska s pomočjo državne in deželne podpore in vsled pripomoči mlekarske zadruga na Vrhniki, dne 1. aprila t. l. na Vrhniki. — Pouk na šoli bo trajal od 1. aprila do konca avgusta t. l. Šola bo teoretična-praktična ter se bo poleg spoznavanja, preiskovanja in ravnanja z mlekom poučevalo izdelovanju presnega masla in sira. Nadalje se bo vršil pouk o mlekarski kemiji in bakteriologiji ter se bo poučevalo o oskrbovanju in krmljenju molzne živine, o kužnih boleznih, o mlekarskem knjigovodstvu in računstvu ter o mlekarskem združništvu. Pri praktičnem pouku se bo oziralo na vse načine ravnanja z mlekom in poleg tega tudi na oskrbovanje mlekarskih strojev in tudi parnih kotlov. V mlekarsko

šolo, kjer bo pouk brezplačen, se sprejme 12 učencev, ki bodo imeli brezplačno stanovanje. Za hrano bo moral vsak udeleženec sam skrbeti. Nekaterim nepremožnim kranjskim učencem bo mogoče dati podpore iz državnega, oziroma deželnega prispevka. Sprejemajo se tudi učenci, ki si sami poskrbe za hrano in stanovanje. Prošnje za sprejem je poslati do 15. marca t. l. na podpisani odbor. Prošnjam je priložiti spričevalo o ljudskošolski izobrazbi in zdravniška spričala o popolnem zdravju. Prednost za sprejem imajo tisti, ki so že v kaki mlekarni delali, oziroma tisti, ki jih pošljejo učiti mlekarske zadruga. Po končanem pouku v šoli se morajo učenci podvreči izpitu ter dobe o njem spričevalo, ki jih usposobi za voditelje mlekaren.

Proti „šumeči buli“ (Rauschbrand). Proti tej hudi živinski bolezni je najboljšo sredstvo cepljenje, ki varuje živino pred to boleznijo. Tudi letos se bode cepilo in sicer že v marcu, potem aprilu in maju. Kdor še ni naznanil županu ali načelniku kmetijske podružnice, ali pa živino-zdravniku, kje in koliko živine se mu naj cepi, naj to takoj stori, ker se bo na poznejše prijave le tedaj oziralo, ako bo že vsa naznanjena živina cepljena in bo še kaj cepilnega leka ostalo. Taksa za cepljenje enega živinčeta znese samo 70 vinarjev.

Kam je živino ob določenem času prignati, bodo naznanili občinski uradi. Kdor pa hoče, da mu živinozdravnik cepi živino na domu, mora plačati zdravniku pot. — Kmetje, poslužujte se v obliki meri cepljenja!

Slovinci, ne zabite družbe SV. CIRILA IN METODAJ

Raznoterosti.

Kako govorijo in pišejo pametni Nemci! Poročali smo že, da je pruska vlada predložila pruskemu deželnemu zboru v Berlinu predlog ki ima namen vzeti Poljakom na Pruskem, kolikor mogoče poljske zemlje. Že enkrat je vlada dovolila več milijonov zato, da Nemci pokupujejo zemljišča po Poljskem. Takim Nemcem da vlada ne samo kupljeno zemljo, ampak tudi brezobrestno posojilo za zidanje hiš, ona podpira nemške gostilne in obrtnike na Poljskem z velikimi svotami samo zato, da bi poljski narod pregnala! Zdaj hoče za take namene izdati nove milijone. Cel svet obsoja to postopanje nemške vlade kot ropanje s postavnim dovoljenjem. In tudi mnogo Nemcev se sramuje takega postopanja. Tako je na primer nemški profesor doktor Leopold plem. Schröder pisal poljskemu profesorju Zdiechowskemu tole pismo: „Priznavam, da se me je poljsko vprašanje na Pruskem neprijetno dotaknilo, da me je iznenadilo in poplašilo. Še vedno upam, da zbor odkloni naredbe, ki so klofuta celemu človeštvu. Verujem še v nemški idealizem, opazujem pa z obžalovanjem, kako narodni šovinizem (prevzetnost) duši in vbija najboljše strani nemškega značaja... Gnusi se mi vsako narodno zatiranje in ubijanje, in čeprav vseskozi nemški čutim, simpatiziram s Poljaki, kateri si prizadevajo z vso svojo energijo ohraniti svojo narodnost.“

Stari §. 19 državnih osnovnih zakonov bo vendar enkrat prišel do veljave. Že dolgo časa sem so katera okrajna sodišča na Nemškem Češkem pristransko in krivično postopala proti češkimi strankam, ki so vlagale tožbe v češkem jeziku. Ko se je praški advokat dr. Sebesta zaradi zapostavljanja češkega jezika pri sodiščih in drugih oblastih pritožil na najvišje upravno sodišče na Dunaju, je isto izdalo zelo važno razsodbo, v kateri povdarja ravnopravnost obeh deželnih jezikov pri sodiščih in drugih oblastih. Razsodba se upira tudi na § 19. drž. osnovnega zakona, v katerem je zajamčena vsem avstrijskim narodom

enakopravnost in enakoveljavnost pri c. kr. oblastih. Nadalje stoji v razsodbi, da sodnik, ki je pod prisego zavezan ravnati se pri svojem poslovanju strogo po postavah, pač nikakor ne sme jemati jezikovnih pravic tega ali onega v kaki deželi bivajočega naroda. Nekateri prenapeti Nemci seveda jeze pihajo zaradi te razsodbe, vsak trezno misleč in pošten človek pa se mora veseliti, da je pravica našla pri najvišjem sodišču svoje zaslužno mesto.

Hudi moški! Ja! kam pa to pride, kam to gre, kam to gre... tako so si gotovo pred kratkim mislili prebivalci mesta Šatle v Belgiji. Napisali so namreč neko jako odločno zahtevo na zbornico, naj vendar enkrat spremeni postave za tiste žene, ki svojim možem niso zveste. Pravijo namreč, da je v tistem mestu mnogo takih. Zbornici, poslancem, — vladi, vsem je ta prošnja kar sapo zaprla! Kaj je storiti? Kake nove postave hočejo slavni stanovanjci mesta Šatle? Začelo se je izpraševanje in vprašali so najprej tistega, ki se je prvi podpisal, kaj da hočejo! Kaj mi hočemo, odgovoril je ta gospod, — smo že povedali. Nezvestoba se kaznuje sedaj z denarno kaznijo, ali pa se izreče ločitev zakona! Ali je to kaka kazen? To se mora vse predrugačiti. Kako se to naj zgodi, o tem naj premišlujejo poslanci! Za kaj pa so naši poslanci? Saj dobijo dnevno plačo! Mi jih volimo, da za nas mislijo. Naj toraj napravijo boljše postave proti nezvestobi. Naše žene so nam zveste; toda mi se potegujemo za tiste moške — ki imajo nezveste ženske. Nam se kaj tacega ne more zgoditi (poslušalec je zakašljaj), toda drugim in takim ženskam se naj kaj posebnega zgodi. Če bi tako žensko, oblečeno kakor je bila prva žena Eva, peljala javno dva žandarja, v koliko bi se že premislila še enkrat grešiti. Nekaj pa se mora zgoditi. Radovedni smo, če se bo res kaj zgodilo in kaj?!

Ne uživajte postanih jedil! Pri neki družini v Št. Vidu ob Glini na Koroškem so smrtno nevarno oboleli trije otroci, od katerih je umrla že ena deklica. Kakor se nam piše, je kuharica shranila ostanke mesa in klobas in jih čez nekaj dni spet postavila v kuhinje na mizo. Otroci so jo prosili za te ostanke in dala jim jih je, ne da bi vedela, da je meso že pokvarjeno. Slabe posledice niso izostale. Otroci, ki so zavžili te postane ostanke, so smrtnonevarno oboleli in triletna deklica je umrla vsled hude mrzlice in želodčnega krča. Dva otroka se borita s smrtjo in najbrž jih tudi zdravniška pomoč ne bo mogla ohraniti pri življenju. Toraj, starši in varuhi otrok, pozor!

Stariši, pazite na svoje otroke! Mnogo nesreč se zgodi zaradi tega, ker stariši ne pazijo na svoje otroke. Velika nesreča se je zgodila zopet zadnje dni gori na Nemškem. Mati je pustila svoje tri majhne otroke brez nadzorstva in odšla od doma. Vrnivši se, je našla vse tri mrtve. Zgorili so. Otroci so podtikali ogeuj v peči. Vžgala se jim je obleka in tako so prišli žalostno ob življenje. Mati joka, nesreče kriva pa je sama. Sodnija bo seveda spregovorila z njo tudi še resno besedo.

Nekaj hvalevrednega o Japoncih. Marsikaj zanimivega ste slišali že o Japoncih, a marsikomu morebiti ne bo še znano, v kako veliki meri gojijo ti ljudje snaznost. Japonec ne hodi nikdar s črevlji v svoji hiši. Predno prestopi prag, jih sezuje in stopa v nogavicah v svojem stanovanju. Če pride tujec v japonsko hišo mora istotako sezuti obuvalo. Pridna japonska žena mu natakne sveže nogavice in šele na to mu je vstop dovoljen pod gostoljubno streho. Žena snaži od jutra do večera, bodisi v skromni bajti ali v bogati palači, ni ga praška, vse se sveti kot v zrcalu. Da so ti ljudje bolj zdravi in žilavi kakor mi, ki živimo bodisi na cesti, bodisi v sobi vedno v prašni megli, je pač razumljivo. Naše kmečke in delavske žene so pač preobložene z raznovrstnim delom in ne se more zahtevati, da bi od jutra do večera čistile stanovanje. Tudi se ne more zahtevati, da bi metali obuvalo čez cesto, predno stopamo v hišo, vendar pa povdarjamo na tem mestu, da je snaga važna reč za zdravje in blagostanje v družini.